

LUKIOKOULUTUKSEN AJANKOHTAISET Liikunta

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

1

LUKE seminaari 9.5.2025
Opetusneuvos Matti Pietilä, Opetushallitus

#LOPS2021
#GLP2021

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

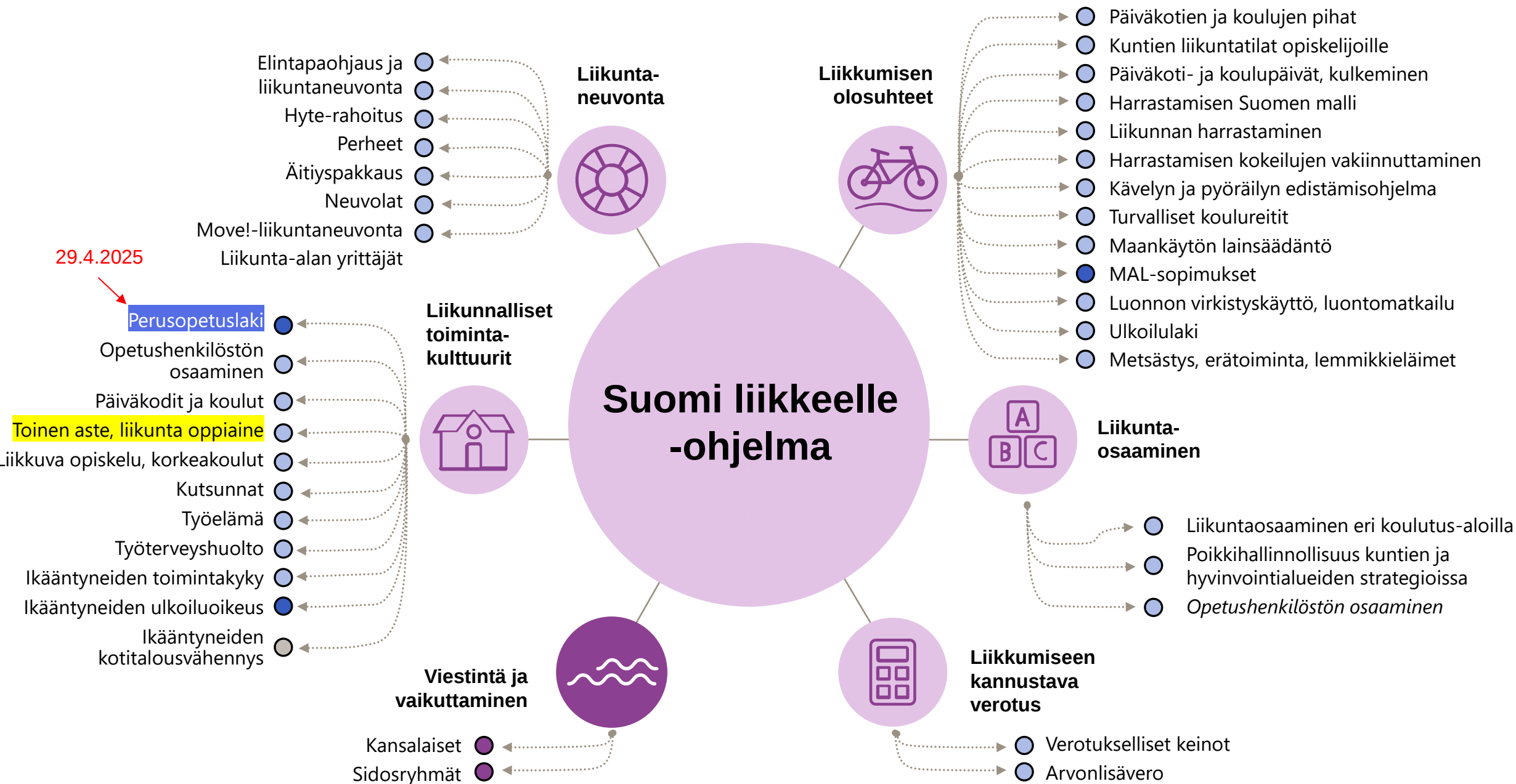

Suomi liikkeelle -ohjelma
Programmet Finland i rörelse

Suomi liikkeelle -ohjelman puolivälikatsaus

Halvtidsöversyn av Programmet
Finland i rörelse

26.3.2025 Helsinki | Helsingfors

Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelma 20.6.2023
(kohta 5.2 Toiselta asteelta tiedot ja taidot eteenpäin):

”Hallitus selvittää ja arvioi mahdollisuuden toteuttaa liikunnanopetus viikoittaisena oppiaineena koko koulutuksen ajalle.”

OPH-lausunto ja sen valmistaminen

1. Opetus- ja kulttuuriministeriön suullinen toimeksianto 11.12.2023 Opetushallitukselle taustoittaa ja selvittää mahdollisuutta toteuttaa liikunnanopetus viikoittaisena oppiaineena koko koulutuksen ajalle.
2. Opetushallitus pyysi 20.12.2023 Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellistä tiedekuntaa taustoittamaan tutkimusten pohjalta liikunnan yhteyksiä lukio-opinnoissa menestymiseen sekä tarkastelemaan lukioikäisten liikunnanopetuksen toteuttamista muissa maissa.
3. Opetushallitus vastaanotti 20.12.2023 lähettämäänsä kyselyyn 2.2.2024 mennessä lausuntoja [Suurten lukiodien verkostolta](#), [Suomen Lähilukioyhdistys ry:ltä](#), [Pro Lukiolta](#), Liikunnan ja terveystiedon opettajat (LIITO) ry:ltä, valtakunnallisen kehittämistehtävän ja erityisen koulutustehtävän urheilulukioilta sekä Suomen Lukiolaisten Liitolta.
4. **Opetushallitus lähetti 11.3.2024 lausuntonsa (31 s.) OKM:öön.**
5. Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi Lukiokoulutusta koskevien hallitusohjelmakirjausten valmistelun työryhmän 8.5.2024 kokouksessaan Opetushallitukselta lisäyksiä -> **OPH lisälausunto OKM:öön 18.6.2024.**

”Kiteyttäen kentältä”;

Viikoittaista liikuntaa kannatetaan ajatuksena, mutta.....

Koulutuksen järjestäjällä tulisi säilyttää päätösvalta
sijoittaa liikunnan pakolliset opintojaksot parhaalla
mahdollisella tavalla erilaiset toimintaympäristönsä
huomioiden.

Liikunnanopetuksen ja tosiasiallisen **liikunnan määrä**
tulisi ensiksi resursoida ja varmistaa.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

#LOPS2021 #GLP2021

Lops inspiroi jo luonnosvaiheessa...

OKM:n lisäpyyntö 8.5.2024

Opetus- ja kulttuuriministeriön lukiokoulutusta koskevien **hallitusohjelmakirjausten valmistelun työryhmä pyysi 8.5.2024 kokouksessaan lisäyksiä eli Opetushallituksen näkemyksiä vaihtoehtoista** toteuttaa lukion liikunnanopetus viikoittaisena oppiaineena. Opetushallituksen jatkolausunto 18.6.2024 opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiantoon 11.12.2023 selvittää mahdollisuutta toteuttaa liikunnanopetus viikoittaisena oppiaineena koko koulutuksen ajalle:

1. Paikallinen toimivalta

Esimerkiksi Suurten lukioiden lausunto 2.2.2024: *”koulutuksenjärjestäjällä tulee säilyttää päätösvalta sijoittaa liikunnan pakolliset opintojaksot parhaalla mahdollisella tavalla erilaiset toimintaympäristöt huomioiden”.*

2. Valtioneuvoston asetuksen (810/2018) kirjausmuutos

30.1.2017 kumoutunut Valtioneuvoston asetus (942/2014) lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (9 § Nuorille annettavan lukiokoulutuksen tuntijako, 7 mom.):
”Opiskelijan tulee jakaa pakollisten liikunnan kurssien opiskelu useammalle lukuvuodelle.”

OPH 18.6.2024: *”Valtioneuvoston asetuksen (942/2014) lauseen palauttaminen asetukseen edistäisi kaikkien lukio-opiskelijoiden osallistumista liikunnan opetukseen ainakin kahden eri lukiovuoden aikana.”*

3. Valtioneuvoston tuntijaon muutos

OPH 18.6.2024: *”Opetushallituksen näkemyksen mukaan liikunnan LI3-moduuli sopisi tavoitteensa ja fyysisen toimintakyvyn tulokulmansa johdosta erinomaisesti myös pakolliseksi moduuliksi tukemaan lukio-opiskelijoiden liiallisesta istumisesta ja liian vähäisestä liikkumisesta koituvien terveyshaittojen ehkäisemistä sekä nuorten opiskeluedellytyksien ja hyvinvoinnin edistämistä.”*

LUKIODIPLOMIEN KEHITTÄMISTYÖ 15.4.–31.12.2024

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

1

#LOPS2021
#GLP2021

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023:

”Luodaan lukiodiplomeille valtakunnallinen kriteeristö ja mahdollistetaan yhden pakollisen ylioppilaskokeen korvaaminen lukiodiplomilla. Yhden viidestä ylioppilaskokeesta voisi jatkossa korvata lukiodiplomilla.”

Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä **antaa** opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden **monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia.**

Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

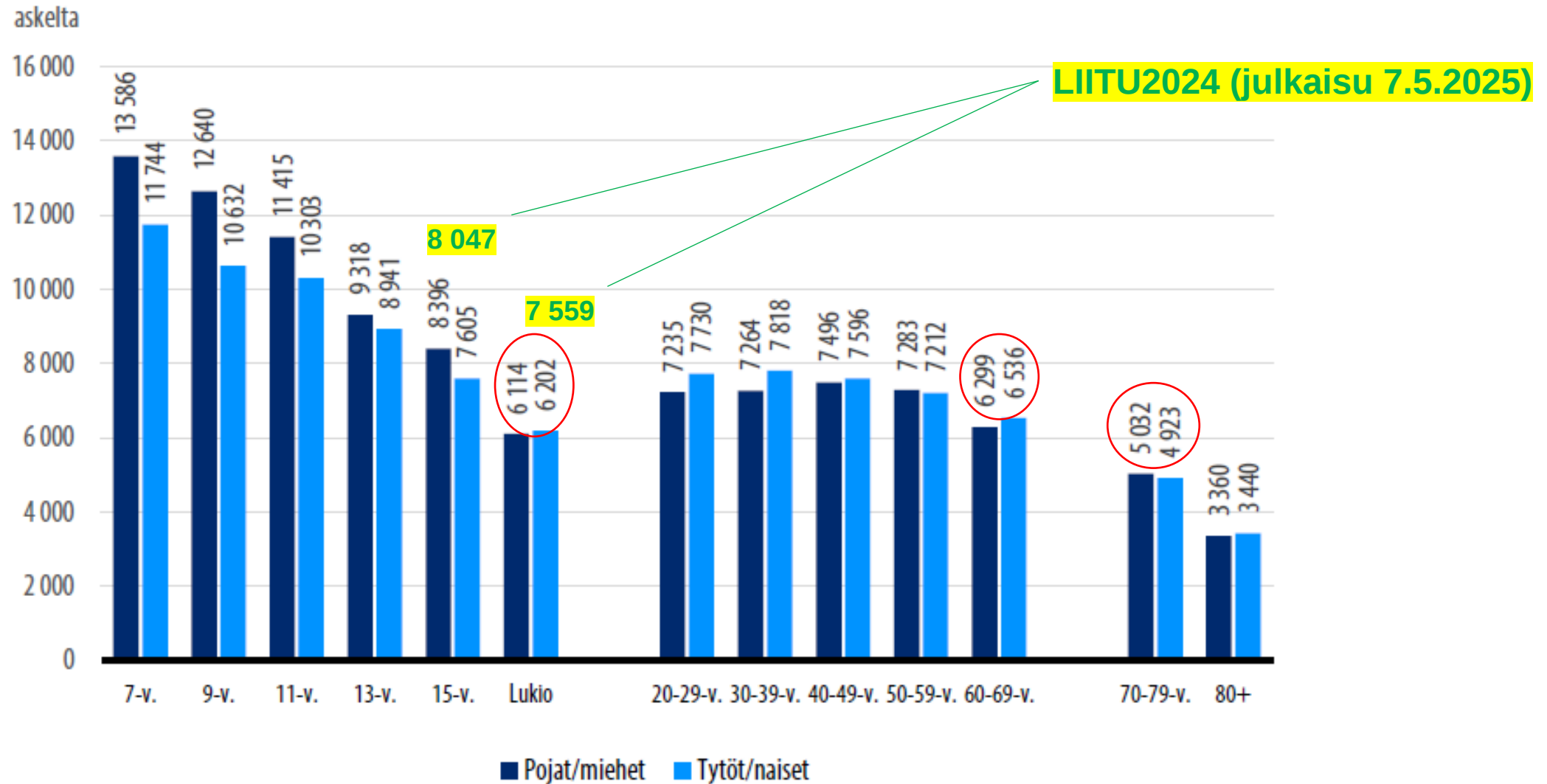
Lukiolaki 714/2018, 2 § (Lukiokoulutuksen tarkoitus)

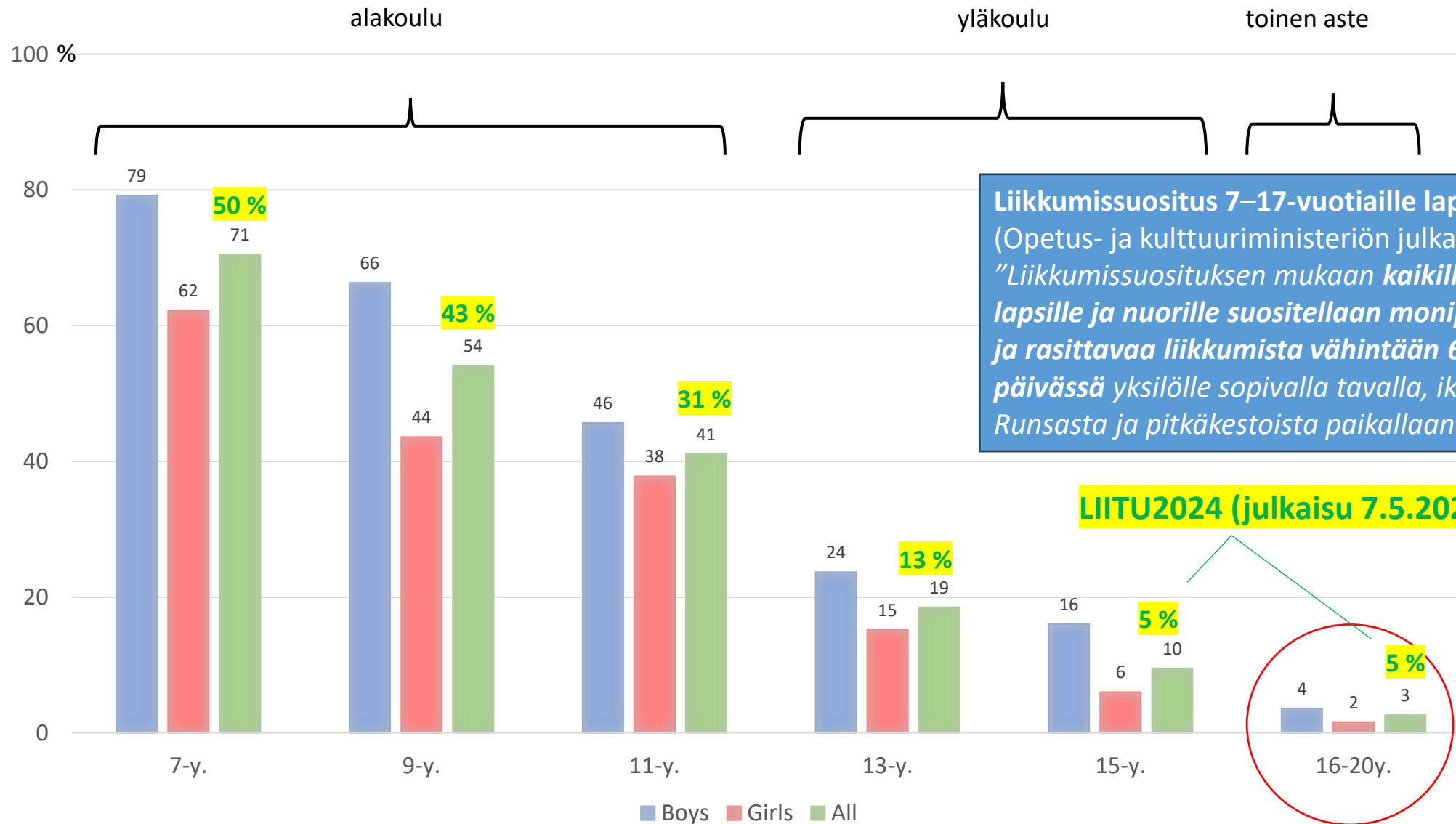
Haaste: ISTUVA ELÄMÄNTAPA

#LOPS2021
#GLP2021

Askeleet eri ikäisinä – 2018–2022

Liikkumissuosituksen saavuttavien lasten ja nuorten osuudet mitatusti, 7-15 v. perusopetus N=2555, 16-20 v. toinen aste N=936
(Kokko ym. 2019, Husu ym. 2019, Kokko ym. 2021, Husu ym. 2021)

Lähde: Terveyden edistämisen professori Sami Kokko/JY 29.1.2025

Liikunnan alatyöryhmän loppuraportti

7.1. Valmistelussa tarkasteltuja näkökulmia

7.1.1 LIIKUNNAN MERKITYS LUKIOSSA

7.1.2 LIIKUNNAN LUKIODIPLOMIN HYÖDYNTÄMINEN LIIKUNNANOPETTAJAKOULUTUKSEN JA LUOKANOPETTAJAKOULUTUKSEN (LUOKO) VALINTAKOKEISSA

7.1.3 LIIKUNNAN LUKIODIPLOMIN HYÖDYNNETTÄVYYS VALMISTELUTYÖSSÄ

7.1.4 KANSAINVÄLINEN KARTOITUS (Liikunta / apulaisprofessori Kasper Salin)

7.1.5 LOPS2019 LIIKUNNAN PERUSTEET

LIIKUNTA/YLEISET TAVOITTEET

LIKUNNAN LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN OPPIAINEESSA

PAKOLLISET OPINNOT LI1-LI2 SEKÄ VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINNOT LI3-LI5

7.2 Näkemyksiä liikunnan valmistavan näytön lähtökohdiksi

MAHDOLLISUUDET

HAASTEET JA HUOMIOON OTETTAVAT

RATKAISTAVANA

POHDITTAVAA

7.3 Näkemyksiä liikunnan digitaalisen kokeen lähtökohdiksi

MAHDOLLISUUDET

HAASTEET JA HUOMIOON OTETTAVAT

RATKAISTAVANA

POHDITTAVAA

7.4 Lähestymistapoja liikunnan kokeen kehittämiseen osaksi ylioppilastutkintoa

LIKUNNAN OPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- **oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa** eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- **oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan** (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) **sekä** saadun **tiedon pohjalta harjoittamaan** niitä
- **osaa tehdä perusteltuja valintoja** fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen **toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi**
- **kehittää taitoa itsearviointiin** (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, **oppii auttamaan ja avustamaan** muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä **antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.**

7.2 Näkemyksiä liikunnan valmistavan näytön lähtökohdiksi

- Liikunnan alatyöryhmä kävi alusta lähtien työskentelemään niin, että tehtävän valmistelutyössä **keskityttiin liikunnan valtakunnallisten LOPS2019-perusteiden tehtävään sekä liikunnan oppimäärän tavoitteisiin ja keskeisiin sisältöihin – ei siis lajilähtöisyyteen eikä kilpaurheiluun, vaan lukion liikuntakasvatukseen.**
- Liikunnan alatyöryhmän mielestä **liikunnan valmistavassa ylioppilastutkinnon näytössä olisi mahdollista käyttää lähtökohtaisesti geneeristen taitojen** (liikkumis-, välineenkäsittely- ja tasapainotaidot) **mittaustapoja, menetelmiä ja sisältöjä.**
- Mahdollisessa liikunnan ylioppilastutkinnon valmistelutyössä voitaisiin vielä tarkastella, **miten valmistavaa näyttöä voisi** Ylioppilastutkintolautakunnan reunaehtojen mukaisesti mahdollisesti **hyödyntää digitaaliseen kokeeseen sisältyviin analysointi- ja reflektointitehtäviin?**
- Liikunnan **valmistava näyttö olisi tarkoituksenmukainen tapa arvioida liikunnan opetuksen myötä saavutettujen taitojen oppimista eli liikunnan kehollisten opetuksen tavoitteiden saavuttamista.** Näin liikunnan **valmistava näyttö toimisi tukena myös jatko-opintojen valintakokeissa,** esimerkiksi opiskelun mahdollistavan riittävän taitotason osoittajana tai suuntautuneisuuden osoituksena jatko-opintoihin.

7.3 Näkemyksiä liikunnan digitaalisen kokeen lähtökohdiksi

- Liikunnan alatyöryhmä toteaa, että **liikunnan digitaalinen koe olisi luonteva ja mielekäs mahdollisuus esimerkiksi liikunnan laaja-alaisen osaamisen sisältöalueiden arviointiin**. Ainerajat ylittävät kysymykset (mm. TE, YH, FI, PS) mahdollistaisivat monipuoliset kysymykset.
- Liikunnan **digitaalisessa kokeessa olisi mahdollista käyttää monipuolisia tehtäviä (esim. essee-, aineisto-, monivalinta-, prosessi- ja analysointitehtävät)**. Myös suomenkielisiä tiedejulkaisuja (esim. Liikunta ja Tiede) ja kansallisia liikkumissuosituksia (myös termien määrittelyt) voitaisiin hyödyntää.
- Vielä tällä hetkellä **puuttuvaa liikunnan oppikirjaa ei myöskään nähdä ongelmana**. Ensimmäiset suorittajat aloittaisivat lukiokoulutuksen s2027 eli kirjan valmistaminen ja valmistuminen ehtisi siihen. Esimerkiksi Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisessä tiedekunnassa olisi tähän jo valtakunnassa korkeimman tason osaaminen ja valmius.

7.4 Lähestymistapoja liikunnan kokeen kehittämiseen osaksi ylioppilastutkintoa

- Liikunnan alatyöryhmä pohti työskentelyssään mm. myös sitä, **aiheuttaisiko mahdollinen ylioppilastutkintoaineeksi siirtyminen muutostarpeita voimassa oleviin lukion liikunnan LOPS2019-perusteisiin? Tähän ei** yhden kohdan (eli valtakunnallisen valinnaisen moduuli LI4: vanhojenpäivän tanssit ei toteudu kaikissa lukiossa eikä kaikilla opiskelijoilla) mahdollisen tarkistamisen lisäksi liikunnan alatyöryhmässä **nähty välitöntä tarvetta**.

Liikunnan alatyöryhmä tuo esille yhteisenä näkemyksenään, että liikunnan ylioppilastutkintokoe on valmistettavissa ja toteutettavissa alatyöryhmille annetuin Opetushallituksen ja Ylioppilastutkintolautakunnan reunaehdoin.

**Ylioppilastutkintolautakunta
Studentexamensnämnden**

YLIOPPILASTUTKINNON MUUTOSTEN VALMISTELU

YTL:n pääsihteeri Tiina Tähkä 18.3.2025

Kuvataiteen, musiikin ja liikunnan yo-suoritukset

- Kuvataiteen, musiikin ja liikunnan tulevat yo-tutkinnon suorituksiksi.
- **Vaatimustaso:** pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot
- **Osallistumisoikeus:** pakolliset opinnot (LI1 ja LI2)
- **Koejärjestelyt:** valmistava näyttö ja kirjallinen koe
- **Arvostelu:** alustava lukiossa ja lopullinen lautakunnassa
- **Järjestämisvelvollisuus:** kaikki lukiot
- **Käyttöönotto syksyllä 2029** (opiskelijaksiotto syksyllä 2027)

Paljon valmistelua ja yhteistyötä

- Opetushallitus on tukenut uudistuksen valmistelua lakivalmistelun aikana. Valmisteluvastuu siirtyy Ylioppilastutkintolautakunnalle. Yhteistyö jatkuu.
- Opetushallituksen seurantaryhmän [muistio 11.2.2025](#) antaa hyvän pohjan valmistelutyön aloittamiselle. Lautakunta pyytää sidosryhmiltä lausuntoja ([DL 23.4.2025](#)) muistiosta sekä näkemyksiä ja ideoita kokeiden järjestelyistä.
- Valmistelu jatkuu syksystä 2025
 - Viestintää ja sidosryhmäyhteistyötä
 - Uudet jaokset
 - Määräykset
 - Esimerkit
 - ...

LOPS2019 liikunnan tukimateriaalit

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/liikunnan-lops-2021-tukimateriaali>

LOPS2019 tukimateriaalien nykyinen etusivu:

- [Taitettu tukimateriaali](#)
- [Oppiaineen tehtävä](#)
- [Laaja-alainen osaaminen liikunnassa](#)
- [Liikunnan yleiset tavoitteet](#)
- [Liikunnan arviointi](#)
- **"Lukion liikunnan sanakirja"**
- [Pakolliset moduulit](#)
- [Valtakunnalliset valinnaiset moduulit](#)

Liikunnan uusien tukimateriaalien ("Lukion liikunnan sanakirja") tekemisessä käytetään voimassa olevia LOPS2019-perustetekstejä, joihin lukiodiplomien kehittämistyön liikunnan alatyöryhmä merkitsi 2024 **vahvennettuna ne tavoitteet ja keskeiset sisällöt** (LI1-LI5), joihin ja joista ylioppilastutkinnon valmistava näyttö ja digitaalinen ylioppilaskoe on rakennettavissa.

Uudet tukimateriaalit (julkaisu 2/2026 lopussa tai viimeistään 3/2026 lopussa) **tukevat normaalia lukion liikunnan opetustyötä sekä opettajien** - toiminnallisessa oppiaineessa – aineen perusteiden **tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen valtakunnallisesti tasalaatuisempaa sanoittamista käytännön opetustyössä.**

#LOPS2021
#GLP2021

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

